

lizací" držby věci, získaných nepoctivě, a to i trestnou činností.

Bylo by snad možno očekávat námitku, že také institut vydržení vychází z myšlenky, že vlastník je zbaven svého práva na základě oprávněné držby jiné osoby. Pokud např. někdo tvrdí, že nabytí movitou věc koupil od neznámé osoby a že od nabytí věci uplynula tříletá vydržecí doba, bude i v tomto případě třeba vycházet z toho, že se stal vlastníkem věci a že původní vlastník své právo ztratil, nebude-li prokázáno, že šlo o neoprávněnou držbu. Rozdíl je však v tom, že v případě vydržení má původní vlastník poměrně dlouhou dobu k tomu, aby své právo proti držiteli uplatnil; po uplynutí tříleté lhůty převáží obecný zájem na stabilitě právních vztahů a na ochraně práv nabytých v dobré víře nad zájmem vlastníka na zachování jeho práva. Pokud by však oprávněný držitel mohl převádět vlastnictví k věci, mohl by být vlastník připraven o právo i během několika hodin.

Konečně je třeba poukázat na skutečnost, že ani vlastník, který má podle § 123 ObčZ právo s věcí nakládat, nemůže převádět více práv, než kolik jich sám má. Je-li například k jeho domu zřízeno věcné břemeno, které oprávněnému zaručuje bezúplatné a výlučné užívání celého domu, nemůže vlastník převést na jiného neomezené vlastnické právo, zahrnující i právo věc užívat. Nemůže-li vlastník převádět více práv, než sám má, nemá takové oprávnění ani oprávněný držitel.

Ke vztahu § 130 odst. 2 k § 486 ObčZ, na který upozorňuje Knappová, je třeba uvést, že její argumenty by měly větší váhu, pokud by obdobná ustanovení neměl i občanský zákoník z roku 1950. Pak by bylo možno uvažovat o tom, že zákonodárce jen opomenutím nevyпустиł ze zákona § 486 ObčZ, který se v důsledku rozšíření práva oprávněného držitele stal nadbytečným. Ovšem ze skutečnosti, že ustanovení obdobné § 486 měl i občanský zákoník z roku 1950 (§ 557 odst. 1 věta druhá), je třeba dovodit, že zákonodárce nepočítal s tím, že by zmíněná ustanovení řešila stejnou problematiku. Je ovšem otázkou, zda argumentace ustanovením § 486 je v této souvislosti správná, neboť lze pochybovat o tom, zda nepravý dědic, jemuž bylo nabytí dědictví potvrzeno, je v případě, že ví o tom, že oprávněným dědicem je někdo jiný, oprávněným držitelem věci. Uvedené ustanovení spíše chrání dobrou víru nabyvatele než převodce.

Ze všech uvedených důvodů je na místě restriktivní výklad § 130 odst. 2 ObčZ, ze kterého vycházejí i shora uvedené práce. Skutečnost, že oprávněný držitel má k věci stejná práva jako vlastník, který má též právo nakládat s předmětem vlastnictví (§ 123 ObčZ), je tedy třeba vykládat v souladu s uvedenou zásadou tak, že oprávněný držitel má právo na takovou dispozici s věcí, při které nedochází ke změně vlastnického práva. Pokud oprávněný držitel věc prodá, může nabyvateli vzniknout jen právo oprávněné držby, nikoliv právo vlastnické (nejde-li o výjimky výslovně stanovené zákonem - např. § 486 ObčZ, § 446 ObchZ).

Uvedené úvahy se však nevztahují na jiné nakládání s věcí než na takové, které spočívá v převodu vlastnického práva. Pod pojem „nakládání s věcí“ je třeba zahrnout zejména přenechání věci do nájmu; bývá sem přiřazováno i její spotřebování anebo zničení. V odborné literatuře je celkem shoda v tom, že oprávněný držitel neodpovídá vlastníkově za zničení anebo za spotřebování věci, jinak řečeno, že má právo nakládat s věcí tak, že ji spotřebuje anebo zničí. S tímto závěrem lze souhlasit po-

tud, že oprávněný držitel neodpovídá za škodu, která vlastníkově vznikla v důsledku zániku věci; s odkazem na § 126 odst. 1 ObčZ, který nevykládá jiné nároky vlastníka, než tam výslovně uvedené (srov. obrat „zejména“ tam užitý), je třeba uvažovat o právu vlastníka na zaplacení obecné ceny věci (bližší argumentace by však překročila rozsah a účel tohoto článku). O možnosti oprávněného držitele nakládat s věcí jinak se ze shora uvedených prací zmiňuje pouze článek Knappové a učebnice z roku 1953, která jen stručně uvádí, že má právo věcí disponovat (ovšem s tím, že nemůže převádět vlastnictví). Vzhledem k tomu, že oprávněný držitel má nepochybně právo věc užívat, jakož i vzhledem k tomu, že při dále uvedených dispozicích neprevádí více práv, než sám má, je patrně správný názor, že oprávněný držitel může k věci zřizovat práva, která spočívají v užívání a držbě věci, tedy zejména právo nájemní a patrně i práva odpovídající věcným břemenům. Právo věc zastavit však podléhá režimu § 151d odst. 1 ObčZ. Vzhledem k tomu, že oprávněný držitel má právo na užitky z věci po dobu oprávněné držby (§ 130 odst. 2 ObčZ), není povinen vlastníkově zaplatit částku představující nájemné získané za dobu oprávněné držby. Pokud by však obdržel nájemné dopředu, tedy i za období, ve kterém bude již věc vydána vlastníkově, resp. za dobu, kdy doposud oprávněný držitel již bude vědět, že vlastníkem je někdo jiný, a stane se tak držitelem neoprávněným, bude muset vlastníkově zaplatit poměrnou část získaného nájemného. Obdobně bude třeba patrně postupovat i v případě, že k věci zřídí za úplatu věcné břemeno. Vlastník pak vstoupí do práv a povinností oprávněného držitele jako pronajímatele věci okamžikem, kdy mu věc bude vydána.

V. Závěr

Z ustanovení § 130 odst. 2 ObčZ vyplývá, že oprávněný držitel má právo věc držet, užívat, požívat její plody a užitky a bránit se proti neoprávněným zásahům do těchto práv. Má též právo s věcí nakládat, nemůže však převádět vlastnictví k věci. Jde ale o poměrně novou problematiku a názory na její řešení, zejména pokud jde o právo oprávněného držitele na jiné nakládání s věcí než na její převod, se tudíž mohou vyvíjet.

K institutu postihu (pokuty, přírážky) podle vyhlášky o městském přepravním řádu

JUDr. Pavel Vrcha, Děčín*

I. Úvod

V Právních rozhledech č. 7/2000 byl publikován - pod názvem „Pokuta za černou jízdu (Několik poznámek nad jedním rozsudkem)“ - článek Mgr. S. Pazderky, který se zabíral ve světle jednoho soudního rozhodnutí povahou sankce podle § 18 odst. 2 vyhl. č. 127/1964 Sb. o městském přepravním řádu, ve znění pozdějších před-

* Autor je soudcem Okresního soudu v Děčíně.